

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu

Elektronik Bülten
Yıl: 6 Sayı: 33
Eylül 2013

33. sayımızda TKDK, Gündem, Desteklerimiz ve 'Haberler, Duyurular, Aktüel' bölümlerimizle sizlerle buluşuyoruz.

Bu sayımızın gündeminde Kurumumuzun 26 Ağustos 2013 tarihinde yayımladığı 11. Başvuru Çağrı İlanı yer alıyor... Başvurular 30 Eylül 2013-31 Ekim 2013 tarihleri arasında İl Koordinatörlüklerinde kabul edilecek... Tüm yatırımcıları IPARD Programından destek almaya davet ediyoruz...

Yoğun bir Ağustos ayının ardından İl Koordinatörlüklerinde gerçekleşen faaliyetleri 'TKDK' bölümünde bulabilirsiniz.

(syf.2)

'Desteklerimiz' başlığı altında IPARD Programından destek almış, destek almaya hak kazanmış yatırımlara ilişkin haberlerimiz var...

(syf.7)

'Gündem' bölümünde, Deniz Ebru Akpınar'ın zeytin ve Çanakkale'de zeytin yetiştiriciliği üzerine makalesine yer veriyoruz...

(syf.8)

'Haberler, Duyurular, Aktüel' bölümümüzde ise yine farklı ve güncel haberlere yer veriyoruz.

(syf.12)

11. BAŞVURU ÇAĞRI İLANI

Kurumumuz 26 Ağustos 2013 tarihinde, toplam destek bütçesi 512 milyon avro olan 11. Başvuru Çağrı İlanını yayımladı. 11. Başvuru Çağrı İlanı kapsamında 42 ilde 10 sektöre yönelik yatırımlara %50 ila %65 arası hibe desteği verilecek.

Başvuru Tarihleri

Başvurular 30 Eylül 2013 tarihinde başlayacak olup; 31 Ekim 2013 tarihine kadar yatırımın uygulanacağı ilde bulunan Kurum İl Koordinatörlüklerinde kabul edilecektir. 11. başvuru çağrı ilanı kapsamında hazırlanacak başvurularda yatırım süreleri 2 taksiti geçmeyecek şekilde planlanmalıdır; başvuru tek taksit olarak planlanmış ise; yatırım süresi ve Ödeme Talebi Paketinin hazırlanıp İl Koordinatörlüğüne sunulması toplamda 8 (sekiz) ay, başvuru iki taksit olarak planlanmış ise; birinci taksitin yatırım süresi ve Ödeme Talebi Paketinin hazırlanıp İl Koordinatörlüğüne sunulması 6 (altı) ay içerisinde olmalıdır.

Desteklenen Sektörler ve İller

Destek verilen sektörler şunlardır: 'Süt Üreten Tarımsal İşletmelere Yatırım', 'Et Üreten Tarımsal İşletmelere Yatırım', 'Süt ve Süt Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması', 'Et ve Et Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması', 'Meyve ve Sebzelerin İşlenmesi ve Pazarlanması', 'Su Ürünlerinin İşlenmesi ve Pazarlanması', 'Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve Geliştirilmesi', 'Yerel Ürünler ve Mikro İşletmelerin Geliştirilmesi', 'Kırsal Turizm' ve 'Kültür Balıkçılığı'.

IPARD Programı kapsamında destek veriler 42 il ise şunlardır: Afyonkarahisar, Ağrı, Aksaray, Amasya, Ankara, Ardahan Aydın, Balıkesir, Burdur, Bursa, Çanakkale, Çankırı, Çorum, Denizli, Diyarbakır, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Giresun, Hatay, Isparta, Kahramanmaraş, Karaman, Kars, Kastamonu, Konya, Kütahya, Malatya, Manisa, Mardin, Mersin, Muş, Nevşehir, Ordu, Samsun, Sivas, Şanlıurfa, Tokat, Trabzon, Uşak, Van ve Yozgat.

Detaylar

Başvuru yol haritası, desteklenen konu başlıkları, başvuru şartları vb. hakkında detaylar ile başvuru kurallarının yer aldığı tüm bilgilere Kurumun resmi internet adresi olan www.tkd.gov.tr adresinden ya da 444 85 35 numaralı yardım masalarından ulaşılabilir.

ARDAHAN YATIRIMLARA BAŞLADI

Ardahan İl Koordinatörlüğü- Düzenlenen törenle, İl Koordinatörlüğüne 9. başvuru çağrı döneminde proje sunan ve yapılan değerlendirmelerden sonra sözleşme imzalanan ilk projelerden Çalidere Canlı Hayvan ve Gıda Ürünleri Turizm ve Otelcilik Sanayi Ticaret Limited Şirketine ait 10 ton kapasiteye sahip mandıra işletmesi yatırımının temeli atıldı. Temel atma törenine Göle Kaymakamı Fatih Özdemir, firma yetkilileri ve Göleli vatandaşlar katıldı. Kaymakam Özdemir 'Çalidere Süt Ürünleri İşleme Tesisi'nin hayırlı olmasını dileyerek yaklaşık 400.000 lira hibe ile temeli atılan tesisin Göle ilçesine ciddi bir katkı sağlayacağını belirtti. Tesisin toplam yatırım tutarı 922.882,44 lira olup; yatırım sonunda 368.076,50 lira hibe desteği verilecek. (SB)

"KIRSAL EKONOMİK FAALİYETLERİN ÇEŞİTLENDİRİLMESİ VE GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK YATIRIMLAR" (302) TEDBİRİ KAPSAMINDA, HALK EĞİTİM MERKEZLERİ TARAFINDAN DÜZENLENEN KURS DUYURULARI İÇİN İL KOORDİNATÖRLÜKLERİ WEB SİTELERİNİ ZİYARET EDEBİLİRSİNİZ.

YENİ DÜZENLEMELERLE 11. BAŞVURU ÇAĞRI DÖNEMİ...

Isparta İl Koordinatörlüğü- 11. başvuru çağrı döneminde yatırımcıya sağlanan kolaylıklar sayesinde, Kurumumuza ilgi artıyor. Daha önceki çağrılarda yatırım alanlarında ipotek kabul edilmezken, bankalarla yapılan protokoller sonucu, sadece IPARD fonlarından yararlanacak olan projeler için konulacak ipotek, teminat olarak kabul edilebilecek. Ayrıca 'Sübvansiyonlu Yatırım ve İşletme Kredileri' ile IPARD fonları finansmanı sağlanacak. 'Süt ve/veya Et Üreten Tarımsal İşletmelere Yatırım' ile 'Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve Geliştirilmesi' konularında çiftçinin en temel ihtiyacı olan traktörün uygun harcama listesindeki mevcudiyetinin devam edecek olması da Kurumdan faydalanmak isteyenlerin işini kolaylaştırmış olacak. 'Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve Geliştirilmesi' tedbiri içinde yer alan arıcılıkta, kovan sayısı 50-500 adede, yine aynı tedbir içinde geçen süs bitkisi yetiştiriciliğinde ise maksimum alan olarak kapalı alanda 0,2ha'dan 1ha'a, açık alanda ise 1ha'dan 2ha'a çıkarıldı. 'Süt ve/veya Et Üreten Tarımsal İşletmelere Yatırım' konusunda yatırım yapacak olan yerin kırsal alan listesinde bulunma şartı kaldırıldı. 'Meyve ve Sebzelerin İşlenmesi ve Pazarlanması' konusunda ise, daha önce sadece üretici birlikleri başvurabilirken gerçek ve tüzel kişilerin de başvurabilecek olması ve maksimum kapasitenin 4.000 m³ den 10.000 m³'e çıkarılmış olması bu konuda yatırım düşünen faydalanıcıya büyük kolaylık sağladı. Ayrıca bu konuda en fazla 25 m³'e kadar depolama hacmine kadar soğutmalı taşıma aracı alımları da destek kapsamında. Kırsal turizm kapsamında yatırım yapacaklar için yatak kapasitesi 25'e çıkarıldı. 'Yerel Ürünlerin ve Mikro İşletmelerin Geliştirilmesi' konusunda daha önce maksimum çalışan sayısı 10 kişi ve cirosu 1 milyon lira iken çalışan sayısı 50 kişi ve cirosu 8 milyon liraya çıkarıldı. (SG)

GÖKÇEADA'YA 500 BİN LİRALIK DESTEK

Çanakkale İl Koordinatörlüğü/07.08.2013- Türkiye'nin en büyük adası olan, farklı kültür ve dinlerin bulunduğu, mitoloji ve destanlarda çokça adı geçen, dünyanın en eski medeniyetlerine ev sahipliği yapmış Gökçeada, yaklaşık 1 milyon liralık yatırımla hayat buluyor. Organik tarım adası olarak pilot bölge seçilen adada, bağcılıktan zeytinciliğe, arıcılıktan hayvancılığa birçok tarım faaliyeti organik olarak gerçekleştiriliyor. İl Koordinatörlüğünce 9. çağrı kapsamında kabul edilen ve geçen ay sözleşmesi imzalanan Yenice'de kurulacak yaklaşık 4 milyon liralık süt ürünleri işleme tesisinin ardından, bu kez de Gökçeada'da organik süt ürünleri üreten Elta-ada Çiftliği'nin 10. çağrı döneminde Kurumumuza sunduğu modernizasyon projesi, sözleşme imzalamaya hak kazandı. ELTA-ada markasıyla üretim yapan işletme 2004 yılında Gökçeada'da faaliyetlerine başladı. İşletmeye ait 3.074 dekar arazi, uluslararası bağımsız sertifikasyon kuruluşu Institute für Marktökologie tarafından organik olarak sertifikalandırıldı. ELTA-ada Çiftliğinde, 1.900 dekar arazide organik kaba ve kesif yem bitkisi üretimi yapılarak, çiftlikte bulunan büyükbaş hayvanların tüm yem ihtiyacı karşılanmaktadır. Bu doğrultuda üretilen süt, işletmenin kendi mandıra tesislerinde işlenerek, Türkiye'de ilk organik sertifikalı beyaz peynir, köy peyniri, yoğurt ve tereyağı üretimine başlandı. İşletme, İl Koordinatörlüğüne sunduğu 850 bin lira bedelindeki Elta Süt Ürünleri isimli projesiyle günlük 17 tonluk süt işleme kapasitesini 20 tona çıkarmayı hedefliyor. Yatırım tamamlandığında işletmenin beyaz peynir, yoğurt, kaşar peyniri ve ayran üretiminde kullandığı makine-ekipmanları yenilenirken, Elta-ada pastörize keçi ve inek sütü üretimi yapacak. Yatırıma IPARD Programı tarafından sağlanacak hibe desteği ise, 425.880 lira. (SG)

IPARD YATIRIMLARIYLA KIRSAL ALANLARDAKİ ÜRETİM ÇEŞİTLİLİĞİ ARTIYOR...

Tokat İl Koordinatörlüğü/23.08.2013- IPARD Programı 'Kırsal Ekonomik Faaliyetlerin Çeşitlendirilmesi ve Geliştirilmesi' ana başlığı altında yer alan 'Çiftlik Faaliyetlerinin Çeşitlendirilmesi ve Geliştirilmesi' alt-tedbiri ile kırsal alanlardaki üretim çeşitliliği ve gelişimi her geçen gün daha da artıyor. Bu alt-tedbir kapsamında; Arıcılık ve bal üretimi, tıbbi ve aromatik özelliği olan bitkilerin ekilmesi ya da toplanmasını takiben işlenmesi ve pazarlanması ile süs bitkisi yetiştiriciliği ve çiftlik bazında mikro ölçekli işleme ve paketleme tesisleri gibi destekleyici alt yapıların oluşturulması amacına yönelik destek öğeleri mevcut bulunmaktadır. İl Koordinatörlüğüne sunulan başvurularda ise, bu alt-tedbir kapsamında söz konusu olan üç alandan, tıbbi aromatik bitkiler üretiminin sayısal fazlalık açısından daha ön plana çıktığı gözleniyor.

Kurumumuzun bugüne kadar çıkmış olduğu 10 adet başvuru çağrı dönemine ait veriler incelendiğinde, İl Koordinatörlüğüne ilgili alt-tedbir kapsamında toplamda 235 proje başvurusu yapıldı. Daha önceleri çoğunlukla işletme ihtiyacını karşılama amacına yönelik olarak yetiştirilen nane, reyhan, sarımsak, çörekotu, çemen, maydanoz vs. gibi tıbbi aromatik özelliği olan bitkiler bugünlerde, IPARD Programı hibe destekleri sayesinde, neredeyse alternatif ürün yetiştiriciliği denilebilecek kadar büyük ve geniş alanlarda yaygın olarak yetiştirilmeye başlandı.

İlk 'tıbbi aromatik bitki yetiştiriciliği' projesi 4. başvuru çağrı döneminde sunulmuş ve sözleşme imzalandı. Faydalanıcı IPARD destekleri sayesinde, 5 dekar alanda reyhan (fesleğen) yetiştirecek. (SG)

**302 TEDBİRLERİ KAPSAMINDA,
HALK EĞİTİM MERKEZLERİ
TARAFINDAN DÜZENLENEN KURS
DUYURULARI İÇİN İL
KOORDİNATÖRLÜKLERİ WEB
SİTELERİNİ ZİYARET
EDEBİLİRSİNİZ.**

ASPIR YETİŞTİRİCİLİĞİNE HİBE DESTEĞİ

Çanakkale İl Koordinatörlüğü/31.08.2013- Aspir hasadının başladığı bu günlerde İl Koordinatörlüğü, aspir bitkisinin önemine dikkat çekiyor. Dünyada ve Türkiye’de önemli yağlı tohumlu bitkilerden birisi olan aspir üretiminin, önümüzdeki yıllarda daha da arttırılması planlanıyor. Aspir, en çok yemeklik yağ üretiminde olmak üzere, çeşitli gıda, kimya, kozmetik sanayinde ve biodizel yapımında kullanılıyor. Dünyada Hindistan, Meksika, ABD, Çin gibi ülkelerde önemli miktarlarda tarımı yapılan aspir, ülkemizde başta Eskişehir olmak üzere Balıkesir, Isparta, Yozgat, Afyon, Bilecik, Burdur, Ankara, Antalya’da yetiştiriliyor.

Özellikle biodizel yapımındaki önemi her geçen gün artan aspirin, ülke genelindeki üretiminin arttırılması için Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı destekleme verirken, IPARD Programı tarafından da aspir üretimine geri ödemesiz hibe desteği veriliyor. Tıbbi ve aromatik bitkiler arasında yer olan aspir, kuraklığa dayanıklı, bahar ayında ekilen, ortalama 110-140 gün arasında yetişebilen tek yıllık bir yağ bitkisidir. 80-100 cm arasında boylanabilen bitki, halk arasında kır safranı, yalancı safran, papağan yemi, boyacı aspiri, zerdeçal, haspir olarak da bilinir. Faydaları ve önemi yeterince bilinmeyen aspir bitkisine Bakanlık kilogram başına 45 kuruş prim desteği verirken, Kurumumuz da aspir üretimi yapan çiftçilerin depo binası, makine garajı inşası veya var olanların modernizasyonu, bahçe ve tarla ekipmanı alımlarında, bitkilerin depolanması/havalandırılması, kurutulması, işlenmesi ve pazarlanması için tesis inşası veya modernizasyonuna yönelik inşaat işlerinde ve traktör alımlarında %50 hibe desteği sağlıyor. Üstelik üreticiler KDV ve ÖTV’den de muaf tutuluyor. (SG)

TANITIMLAR FESTİVALLERLE SÜRÜYOR

Kastamonu İl Koordinatörlüğü- İl Koordinatörlüğü 15-18 Ağustos 2013 tarihlerinde Taşköprü’de gerçekleştirilen ‘27. Uluslararası Kültür ve Sarımsak Festivali’ne stant açarak katılım sağladı.

İl Koordinatörlüğü uzmanları Ağustos ayı boyunca Doğanıyurt, Çatalzeytin, Araç, İnebolu, Daday, Taşköprü, Devrekani, Pınarbaşı, Azdavay, Bozkurt, Ağlı, İhsangazi, Tosya ve Küre ilçelerine tanıtım ziyaretleri gerçekleştirdi. Ayrıca Taşköprü ilçesi Halk Eğitim Müdürlüğü’nce düzenlenen ‘Tıbbi ve Aromatik Bitki Yetiştiriciliği’, Cide ilçesinde ise ‘Arıcılık’ kursu katılımcılarına IPARD Programı destekleri tanıtıldı. (SB)

MANİSA YATIRIMLARA BAŞLADI

Manisa İl Koordinatörlüğü/01.08.2013- İl Koordinatörlüğünde, 9. başvuru çağrı döneminde proje sunan ve uygun görülen projel sahipleri ile sözleşme imzalamak üzere tören düzenlendi.

2. uygulama dönemi illerden olması hasebiyle ilk kez yatırımcısıyla sözleşme imzalayan İl Koordinatörlüğünün düzenlediği törene Manisa Milletvekili Dr. Muzaffer Yurttaş ve basın mensupları katılım sağladı. İlk yatırımcı Ferhat Bozkaya, yatırım süresi 8 ay 14 gün olan ‘Ferhat Bozkaya Kanatlı Yetiştiriciliği’ projesini Köprübaşı ilçesi Tomoşa köyünde gerçekleştirecek. Hibe oranı %55 olan yatırımın toplam bütçesi 1.152.545,71 lira olup 633.900,14 liralık kısmı IPARD fonlarından karşılanacak. Özden Özşahin ise Saruhanlı ilçesi Halitpaşa köyünde yatırım süresi 10 ay, toplam yatırım tutarı 916.147,52 lira olan ‘Özşahin Kümes Hayvancılığı’ adlı projesi için %55 hibe oranı ile IPARD fonlarından 503.881,13 lira destek alacak. (SB)

KARAMAN'DA IPARD TANITIMI

Karaman İl Koordinatörlüğü- Tanıtım faaliyetleri kapsamında İl Koordinatörlüğü, 15 Ağustos'ta il ve ilçe müftülüklerine, 21 Ağustos'ta Yollarbaşı ve Kılbasan belediyelerinde, bilgilendirme ve tanıtım toplantısı düzenledi. 20 Ağustos'ta ise, İl Koordinatörlüğü personeli, danışman firmalara yönelik bilgilendirme toplantısı düzenledi. Toplantıda, projelerde karşılaşılan hatalar, söz konusu hataların düzeltilmesi, ödeme talep paketinin hazırlanması aşamasında dikkat edilmesi gereken hususlar vurgulandı. (SG)

MANİSA'DA IPARD DAYANIŞMASI

Manisa İl Koordinatörlüğü- 23 Ağustos'ta Demirci Dayanışma Derneği'nin daveti üzerine İl Koordinatörü Ahmet Işık ve İl Koordinatörlüğü uzmanları, Demirci ilçesinde IPARD hibe projeleri hakkında bilgilendirme toplantısına katıldı. Demircili iş adamlarının bir araya gelerek kurduğu Demirci Dayanışma Derneği (DEDADER), Demirci'ye yatırım gelmesi ve diğer iş adamlarına örnek olması için IPARD kapsamında proje hazırlamak ve hazırlanan projenin örnek ve model olması için toplantı düzenledi. Toplantı neticesinde DEDADER mensubu işadamları, ortaklaşa kuracakları bir şirket çatısı altında IPARD kapsamında proje hazırlayıp, 11. çağrı dönemine yetiştirmek için bir an önce çalışmalara başlamaya karar verdi. Toplantı sonunda, 9. çağrı döneminde IPARD kapsamında proje hazırlamış ve projesi onaylanıp sözleşmesi imzalanmış faydalanıcılardan Ferhat Bozkaya, Kuruma proje hazırlamanın inceliklerinden ve hassasiyetlerinden bahsedip, hazırlıkların sanıldığı gibi zor olmadığını, uzmanların proje konusunda faydalanıcıya yardımcı olduklarının altını çizdi ve kendisinin buna canlı bir örnek olduğunu söyledi. Demirci dönüşünde 9. çağrı döneminde Köprübaşı ilçesinde proje hazırlayıp projesi kabul edilen Ferhat Bozkaya'nın imzaladığı projenin uygulama alanı gezildi. Öte yandan, 26 Ağustos'ta Manisa ilinde et ürünlerinin işlenmesine yönelik faaliyetlerinin yoğunluğu ile bilinen ve endüstrisi daha ziyade gelişmiş olan Turgutlu ilçesi Belediye Başkanı, yöneticileriyle Kurumu ziyaret etti. (SG)

YATIRIMLAR HAYAT BULUYOR

Burdur İl Koordinatörlüğü- İl Koordinatörlüğüne 9. çağrı döneminde başvuruda bulunan ve Temmuz ayında sözleşmeleri imzalanan 6 proje sahibi yatırımlarına başladı. Söz konusu projelerin; Köy-Koop Süt Ürünleri İşleme Tesisi, Aksözler 120 Baş Süt Sığırcılığı, Dağdevirenler 100 Büyük Başlık Süt İşletmesi, Gümüšoğulları 120 Başlık Süt Sığırcılığı Projesi, Acar Ziraat Makinaları ve Türen Tarım ve Hayvancılık tarımsal işletmelerine ait inşaatlar hızla yükselmeye başladı. Kurum uzmanlarınca yakından takip edilen projelerin Burdur'a ciddi katkısı olması bekleniyor. İl Koordinatörlüğü önümüzdeki günlerde de sözleşme imzalamaya hak kazanan 16 diğer proje ile masaya oturacak. Burdur'un merkez ilçesi ile birlikte 9 ilçesinde IPARD yatırımlarının gerçekleşeceği, toplam yatırım tutarı yaklaşık 15,5 milyon lira olan 9. başvuru çağrı dönemine ait 22 projenin, hibe desteği tutarının ise yaklaşık 8,8 milyon lira olması öngörülüyor. (SB)

TARIM VE TURİZM İŞLETMELERİNE HİBE SEMİNERİ

Aydın İl Koordinatörlüğü/21.08.2013- İl Koordinatörlüğü, tanıtım faaliyetleri kapsamında Didim'de kırsal kalkınma destekleriyle ilgili bilgilendirme toplantısı düzenledi.

Didim Ticaret Odasında yapılan toplantıya, İlçe Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürü İsmail Efe, Didim Ticaret Odası Başkanı Ufuk Döver, Didim Ziraat Odası Başkanı Bahattin Gökdemir, Didim Kent Konseyi Başkanı Osman Ayyıldız, Didim Turizm Derneği Genel Sekreteri Erdal Baylan ile köy muhtarları ve Didimli vatandaşlar katıldı. Toplantıda katılımcılara, IPARD Programı kapsamında verilen destekler, sektörler, başvuru koşulları ve 11. Başvuru çağrı ilanı hakkında bilgi verildi. (SG)

ÇANKIRI EKONOMİSİ KAZANMAYA DEVAM EDİYOR

Çankırı İl Koordinatörlüğü- İl Koordinatörlüğü, 1 Ağustos'ta sözleşme imzalamaya hak kazanan başvuru sahipleri ile sözleşme imzalamak üzere bir araya geldi. Vali Vahdettin Özcan, Milletvekili Hüseyin Filiz, Vali Yardımcıları ve pek çok diğer katılımcının huzurunda, 9. başvuru çağrı dönemine ait projelerin başvuru sahipleri ile sözleşme imzalandı. İmzaları atılan 11 proje ile Çankırı'ya yaklaşık 17.700.000 lira miktarında yatırım kazandırılmış olacak. (SB)

11. BAŞVURU ÇAĞRI DÖNEMİ TANITIMLARI BAŞLADI

Trabzon İl Koordinatörlüğü- Kurumumuzun 11. başvuru çağrı ilanına çıkması sebebiyle İl Koordinatörlüğü tanıtım planlama grubu, tanıtım faaliyetlerine başladı. Bu kapsamda, 15 Ağustos tarihinde, Mobilyacı İş Adamları Derneği üyelerine bilgilendirme toplantısı düzenlendi. Toplantıya, Çevre ve Şehircilik Bakan Yardımcısı Muhammet Balta, Trabzon Belediye Başkan Yardımcısı Ergin Aydın başta olmak üzere çok sayıda kamu kurum ve kuruluş temsilcisi katılım sağladı. Katılımcılara, Trabzon'da desteklenen yatırım kalemleri hakkında bilgilendirme yapıldı. 26 Ağustos'ta ise, İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü ve İl Koordinatörlüğü personeli tarafından, potansiyel başvuru sahiplerine yönelik tanıtım toplantısı düzenlendi. (SG)

11. başvuru çağrı ilanı kapsamında başvurular 30 Eylül 2013-31 Ekim 2013 tarihleri arasında kabul edilecektir. Ayrıntılı bilgi için www.tkd.gov.tr adresini ziyaret edebilirsiniz.

SÜT ÜRETİCİLERİ, ET ÜRETİCİLERİ BİRLİKLERİ VE ZİRAAT ODALARINA İPARD TANITIMI

Erzurum İl Koordinatörlüğü/28.08.2013- 11. çağrı kapsamında İl Koordinatörlüğü tarafından, Erzurum ve ilçelerinde bulunan Süt Üretici Birlikleri, Et Üretici Birlikleri ve Ziraat Odalarına yönelik olarak tanıtım ve bilgilendirme toplantısı yapıldı. Toplantıya, Erzurum il merkezi ve ilçelerinden Süt Üreticileri Birliği, Et Üreticileri Birliği ve Ziraat Odalarının temsilcilerinin yanı sıra Ziraat Bankası Erzurum Şubesinden yetkililer katıldı.

Toplantıda İl Koordinatörü, sektörel bazda Kurumun desteklerine değindi ve bu destekler kapsamında üretici örgütlerinin ve Ziraat Odası üyelerinin de proje hazırlayabileceklerini, sektör temsilcilerinden 11. çağrı döneminde proje beklediklerini vurguladı. Toplantıya davet edilen 3. başvuru çağrı döneminde İl Koordinatörlüğüne Koyun Yetiştiriciliği projesi sunan ve projesini tamamlayan faydalancı Ufuk Morkoç, kendi projesini hazırlarken nasıl karar verdiğini, nasıl bir yol izlediğini ve proje hazırlık sürecini katılımcılarla paylaştı. Morkoç, "Ben lise mezunuyum, bu işi zaten köyümde yapıyordum. Beş ayrı ağılda koyunlarımı besliyordum ama şimdi Kurumun desteğiyle yapmış olduğum ağılımda koyunlarımı daha güzel ve rahat ortamda yetiştiriyorum. Ben buradaki tüm katılımcılara şunu söylemek istiyorum, TKDK'ya proje sunsunlar ve ilk projeyi sunduktan sonra devamında başka projelerde hazırlayacaklarından eminim. Ben ikinci projemi 9. çağrıda sundum, bu projemde TKDK tarafından kabul edildi, şimdi o projemi yapma hazırlığı içindeyim." dedi. (SG)

TRABZON TEREYAĞI VE TELLİ PEYNİRİNE DESTEK

Trabzon İl Koordinatörlüğü- Üçüncü başvuru çağrı ilanı kapsamında İl Koordinatörlüğüne proje sunan ve projesi onaylanan Kar-Kaş Süt Ürünleri İnşaat Taahhüt Nakliyat Hayvancılık Ambalajlama Ticaret Limited Şirketi tarafından sunulan "Beşikdüzü İlçesinde Sütten Üretilen Tereyağı ve Telli Peynirin İşlenmesi ve Pazarlanması" projesi kapsamında tesisinin kurulumu için Kurumumuzdan destek aldı. 'Yerel Ürünlerin ve Mikro İşletmelerin Geliştirilmesi' alt tedbiri kapsamında başvuran şirketin, uygun harcama kalemleri arasında inşaat, makine ekipman alımı ve görünürlük harcamaları bulunuyor. Toplam yatırım tutarı 544.000 lirayı bulan projenin sahibi Mehmet Karadeniz IPARD Programından 231.930,10 lira hibe desteği aldı.

Mehmet Karadeniz'in ağızından başvuru süreci ve IPARD Programı hibe desteği ile gerçekleştirdiği yatırım...

"İşletmemiz 1990 yılında Kar-Kaş Süt Ürünleri Şirketi olarak kurulmuştur. Süt ve süt ürünleri imalatı ve pazarlaması yapmaktayız. Daha öncesinde farklı firmalar ile çeşitli ortaklıklarla bu işe devam etmekteydik.

TKDK ile 3 yıl önce tanıştım. Billboard ve gazete ilanlarında gördüm. TKDK'ya gidip Yardım Masası ile görüştim. Buradan nasıl desteklerin olduğunu öğrendim. Biz daha önce tereyağı, yöresel köy lezzetleriyle uğraştığımız için TKDK'da böyle bir proje olduğunu gördük. 3. çağrı döneminde proje yapmaya karar verdik.

IPARD Programından alınacak desteklerin, kırsal alanda yatırım yapan müteşebbisler için iyi bir fırsat olduğunu, küçük işletmeleri desteklemenin ayrı bir avantaj olduğunu, bölgemizin kalkınması için iyi bir fırsat olacağını düşünüyorum.

Süreç içinde, Kurum elemanlarıyla düzgün bir şekilde diyalogumuz oldu. Projeyi sunarken ve yapım aşamasında gerekli teknik bilgiyi ve desteği bize verdiler. Projenin her aşamasında istediğim bilgiyi TKDK'dan anında alabildim. Projem kabul edildi ve yatırımlarım sonunda Programdan 250 bin lira civarında bir destek aldım. Yatırımları kendi öz kaynaklarımızla yaptık. TKDK'dan bize verilen yüzde 50 hibe desteği çok büyük bir rakam. İşletme sermayesi olarak bizi çok rahatlatmış, destek oldu. Mevcut işletmemizi faaliyete geçirdikten sonra ikinci bir projemiz olan süt ve süt ürünleri tesisini kurmak istiyoruz. Bunun için arazide yerimizde mevcuttur. Buraya 11. veya 12. çağrı dönemlerinde süt ve süt ürünleri tesisi kurmak istiyoruz.

Başvurmayı düşünenlerin ilk başta yapacağı işi iyi projelendirmeleri gerekiyor. TKDK yatırımı bittikten sonra destek verdiği için projenin toplam bütçesi ne kadar ise o kadar bütçesinin olması gerekir. Ciddi anlamda ilgilenenler Kuruma başvursun ve proje yapsın." (SB)

FAKİR TOPRAKLARIN ZENGİN AĞACI: ZEYTİN

Deniz Ebru AKPINAR (Çanakkale)- Zeytin dünyada kültürü en eski tarihlere dayanan en sağlıklı ve en doğal üründür. En uzun ömürlü ağaçların başında gelen zeytin ağacı, tarihin her aşamasında Akdeniz’de kurulan bütün uygarlıkların vazgeçilmez bir parçasını oluşturmuştur. Zeytin’in anavatanı Güneydoğu Anadolu Bölgesidir. Ancak zaman içinde önce Akdeniz kıyıları ve daha sonra Asya ve Amerika ile dünyaya yayılmıştır.

Tarihi, günümüzden 8000 yıl öncesine dayanan zeytin birçok efsanenin de kaynağı olmuştur. Nuh Peygamber’den, Antik Yunan’a, Mısırlılardan, Romalılara kadar tarihin her aşamasında zeytin ağacından ve zeytinyağının yararlarından söz edilmektedir. Zeytin ağacı akıl ve zaferin, zeytin dalı barışın, zeytinyağı da saflık ve sadeliğin sembolü olmuştur.

Türkiye’de Zeytin Yetiştiriciliği

Türkiye, Avrupa Birliği ülkelerinden sonra zeytin üretiminde ikinci sırada olmasına ve dünyanın belli başlı zeytin bölgeleri arasında yer almasına karşın zeytin tarımı, ülkemizde, ne yazık ki, hak ettiği şekilde gelişmemiştir. Bunun temel nedeni, tarımsal teknik ve teknolojideki gelişmelerin zeytin tarımına yansıtılamamasıdır. Yeni tesis edilecek zeytinliklerde mutlaka modern zeytin yetiştiriciliğinin esasları göz önünde bulundurulmalıdır. Diğer meyve türlerinde olduğu gibi zeytinde de başta sulama ve beslenme olmak üzere bakım işlemlerine gereken önem verilmelidir.

Zeytin ağacı dünyanın en eski meyve ağacı olarak bilinmektedir; Anavatanı Anadolu’dur. Ülkemizde yaklaşık 90 milyon zeytin ağacı bulunmaktadır. Zeytin varlığımızın %75’i çorak ve engebeli kırsal arazilerdedir. Ticari anlamda yetiştiricilik Ege, Marmara ve Akdeniz bölgesinde yapılmaktadır. Ağaç başına verim 9 kg civarındadır. Ürettiğimiz zeytinlerin %90’ı siyah zeytin olmakla birlikte, yeşil zeytin üretimi son yıllarda artmaktadır. Zeytin üretimimizin %75’i yağlık, %25’i sofralıktır. Ülkemizde Akdeniz ikliminin hâkim olduğu Ege, Marmara, Akdeniz ve Karadeniz bölgelerinde, kuzeyde Artvin’den güneyde Hatay’a kadar uzanan kıyı boyunca ve Güneydoğu Anadolu bölgesinde Mardin’e kadar olan illerde zeytincilik yapılmaktadır. Beş zeytinci bölge içinde ağaç varlığı ve üretim kapasitesi ile Ege Bölgesi birinci sırada yer almakta, onu, Marmara, Akdeniz, Güneydoğu Anadolu ve Karadeniz Bölgesi izlemektedir. Genellikle diğer ürünlerin yetişmediği toprakları değerlendiren zeytin ülkemizde daha çok meyilli arazilerde yetiştirilmektedir.

Ülkemizdeki zeytin ağaçları bir yıl çok, izleyen yıl ise az ürün vermektedir. "Periyodisite" denilen bu olgu üreticiler tarafından "var yılı-yok yılı" olarak bilinmektedir. Periyodisite bir ölçüde zeytin ağacının genetik özelliğidir. Ancak, zeytinin hasat edilme biçimi de periyodisitenin şiddetini arttırmaktadır. Özellikle, ülkemizde hasadın çırparak ya da benzeri şekillerde dallara zarar vererek yapılması gelecek yılın ürününü olumsuz etkileyerek periyodisiteyi arttırmaktadır. Ayrıca, budama zamanı ve yönteminin, gübrelemenin, sulamanın, toprak ve ağaç bakımının, hasat edilme şeklinin, hasat zamanının ve iklimin periyodisitenin artma veya azalmasına etki ettiği de bilinmektedir. Türkiye'de periyodisitenin verime etkisi çok yüksektir. Yapılan bir araştırma sonucunda Türkiye'de son 20 yılda periyodisitenin etkisinin %52 dolayında olduğu bildirilmiştir. Ülkemizdeki zeytinlerde var yılı veriminin, yok yılı veriminin 5 katı olduğu da saptanmıştır. Zeytin yetiştiricileri üretim sırasında kültürel uygulamalara yeterince önem verdiği takdirde periyodisitenin etkisinin azalması da beklenmelidir. Nitekim sulama, gübreleme, budama vb. kültürel uygulamaların büyük ölçüde yapıldığı İspanya'da zeytinlerde periyodisite sadece %20 dolayındadır.

Çanakkale Yöresi Zeytinciliği ve Sorunları

Çanakkale yaklaşık 5000 yıllık geçmişi ile eğitim, kültür, tarih kenti olmasının yanı sıra tarımsal alt yapısı ile önemli bir tarım kentidir. Çanakkale özellikle hayvansal ürünleri yaş meyve ve sebze tarımı ile öne çıkan bir ildir. Türkiye toplam tarım alanlarının %0,8'i, zeytin alanlarının ise %3,86'ı Çanakkale ilinde bulunmaktadır. (Anonim 2011, 2012) Çanakkale'de zeytinlikler, Ayvacık ve Ezine ilçelerinin Ege denizi kıyılarında ve kıyı yakını alçak kesimlerde yoğunluk kazanırken Çanakkale Boğazı'nın Marmara Denizi girişine kadar her iki kıyıda ve kuzey rüzgârlarından korunmuş alçak vadi yamaçlarında devam etmektedir. Çanakkale yöresinde üretilen zeytinlerin büyük bir kısmı zeytinyağı üretiminde kullanılmakta, az bir kısmı da yerel ihtiyaçları karşılamak amacıyla sofralık olarak değerlendirilmektedir. Çanakkale'de yapılan zeytincilik yöreye sağladığı ekonomik katkının yanı sıra, önemli bir istihdam alanını da oluşturmaktadır. Bununla birlikte zeytin ağaçlarının yetiştirilmesi, işlenmesi ve pazarlanması aşamalarında yaşanan sorunlar hem üreticinin parasal kaybına neden olmakta hem de ülke ekonomisine zarar vermektedir.

Çanakkale, gerek iklim gerekse toprak özellikleri nedeniyle iyi bir zeytin üretim potansiyeline sahip olmakla beraber bu potansiyelin yeterince kullanıldığını söylemek mümkün değildir. Bunun temel iki nedeni verim ve kalite düşüklüğüdür. Bu iki neden hem bahçe aşamasında hem de zeytinin hasattan sonraki işlenmesi aşamasında görülmektedir.

Zeytin Yetiştiriciliği Aşamasında Karşılaşılan Sorunlar

- Diğer zeytinci bölgelerde olduğu gibi Çanakkale yöresinde de önemli sorunlardan biri zeytinliklerde ağaç başına ortalama verimin yıldan yıla farklılık göstermesidir. Zeytin ağacının yapısal özelliğinin yanı sıra olumsuz bakım koşulları ve özellikle yanlış hasattan etkilenen bu durum yöre üreticisi açısından parasal kayıplara neden olmaktadır.
- Çanakkale'deki zeytinliklerin dağınık, parçalı ve küçük parsellerden oluşması mekanizasyonu ve kültürel işlemleri güçleştirmektedir. Bunun yanı sıra zeytinliklerin büyük kısmı kıraç ve eğimli araziler üzerinde bulunması sıra arası ve sıra üzeri mesafelerin düzensiz olmasına neden olmaktadır. Zeytinlik arazilerin küçük ve parçalı olması üretimde verim düşüklüğü ve maliyetlerin yükselmesine neden olmaktadır. Miras hukukuna ilişkin yasal düzenlemeler yapılmasına rağmen, zeytinlik arazilerin parçalanması engellenememektedir.

- Verim düşüklüğünü etkileyen diğer bir neden de yöredeki zeytinliklerin büyük bir kısmının yaşlı ağaçlardan oluşmasıdır. Çanakkale genelinde ağaç yaşları eşit bir dağılım göstermekle birlikte büyük çoğunluğu 11 ile 50 yaş arasındadır. Bunun yanı sıra genç olan ağaçların büyük bir kısmında ise bakımsızlıktan kaynaklanan verim düşüklüğü görülmektedir. Üreticilerin büyük bir kısmının yeni zeytin bahçesi kurmak istemediği, yaşlı zeytinlikleri gençleştirmeye yanaşmadığı görülmektedir.
- Zeytinlerde verim düşüklüğüne neden olan en önemli etkenlerden biri de gerekli bakım uygulamalarının bilinçli olarak yapılmamasıdır. Özellikle yok yılında sulama, gübreleme ve diğer kültürel işlemlerin yeterince yerine getirilmemesi verimsizliği arttıran faktörlerdir. Yörede düz ve sulanabilir tarım alanları daha yüksek gelir sağlayan meyve ve sebze tarımına ayrıldığı için zeytinlikler eğimli alanlarda bulunmaktadır. Bundan dolayı zeytinliklerden sadece Merkez ilçe Saraycık köyü ve Ezine ilçesi Geyikli beldesi civarındaki az miktarda zeytinliklerde sulama yapılmaktadır. Bunun dışında çoğu zeytinlikler yağış suları ile yetinmek zorundadır. Bu nedenle ilkbahar ve yaz aylarının aşırı kurak geçmesi verimin ve ürünün kalitesinin düşmesine sebep olmaktadır.
- Yöredeki zeytinliklerin büyük çoğunluğu küçük işletmelerden oluştuğu için zeytin yetiştirici aileler besledikleri hayvanların ahır gübrelerini zeytinliklerde kullanmaktadırlar. Çok az miktarlarda da ticari gübre kullanılmaktadır.
- Yörede zeytinde budama uygulamaları hasattan sonra başlamakta ve Nisan ayı sonuna kadar devam etmektedir. Bu kadar uzun zamana yayılmasının sebebi, iş gücü maliyetinin yüksek olması nedeniyle hasadı mümkün olduğunca kendilerinin yapmak zorunda kalmalarıdır. Yapılan anket çalışmalarında Çanakkale’de budamanın iki yılda bir, verim yılından sonra ve yoğun olarak Şubat ve Mart aylarında yapıldığı saptanmıştır. Bununla beraber birçok zeytin üreticisinin budamaya gereken önemi göstermediği ve kulaktan dolma bilgilerle budama işleminin yaptığı tespit edilmiştir. Bunun sonucunda çok gövdeli ve ana dalı olan şekil bozukluğuna uğramış ağaçlar meydana gelmektedir. Bazı bahçelerde ise şiddetli zeytin kanseri zararına uğramış ağaçların varlığı görülmektedir. Ayrıca gençleştirme budamasında tacın yeterli derecede ışık almasını engelleyip çok sayıda obur çıkışını teşvik eden yanlış budama uygulamaları verimde ciddi oranda düşüslere, zeytin kalitesi ve yağ randımanının azalmasına neden olmaktadır.
- Çanakkale ilindeki zeytin ağaçlarında en yaygın görülen hastalık zeytin dal kanseridir. Zeytin dal kanseri dışında zeytin halkalı dal hastalığı, armillaria kök çürüklüğü ve zeytin solgunluğu hastalıkları da görülmektedir. Yöredeki zeytinliklerde görülen zararlıların başında Zeytin Sineği gelmektedir. Ciddi oranda meyve kayıplarına neden olan bu zararlı aynı zamanda yağ asitliğinin yüksek olmasına neden olmaktadır. Zarar oranı normal yıllarda %15-30, salgın yıllarında %60’a kadar ulaşabilmektedir. Zeytin sineğinden sonra en fazla zarar verenlerin başında Zeytin Güvesi gelmektedir. Ağacın özsuyunu emerek beslenen, salgıladığı tatlı madde ile bütün ağacı saran ve bu salgı sonucu karaballık hastalığına neden olan zararlı ise Zeytin Kara Koşnilidir. Yetiştiricilerin büyük bir kısmının hastalık ve zararlılarla mücadelede gereken tarımsal müdahaleyi zamanında ve düzenli olarak yapmamaları, kullanılan ilaçlar ve dozlarının belirlenmesi konusunda titiz davranmadıklarından dolayı, özellikle zeytin sineği konusunda mücadelenin yetersiz olduğu görülmektedir.
- Çanakkale yöresinde hasat genellikle Ekim ayında başlayıp Şubat ayı ortalarına kadar devam etmektedir. Hasat sırtla, elle, tarak ve makineyle yapılmaktadır. Ancak yaygın kullanılan sırtla hasat, zeytin ağaçlarında periyodisitenin şiddetlenmesine neden olmaktadır. Makine ile hasat ise eğimli arazilerde kullanımı sınırlandırmaktadır. İldeki zeytinlikler genellikle küçük işletmeler olduğu için, hasat işlemleri aile bireyleri tarafından yürütülmektedir. Aile bireylerinin yetersiz kaldığı büyük işletmelerde ise, işletme büyüklüğüne göre iş gücüne ihtiyaç duyulmaktadır.
- Çanakkale yöresinde son yıllarda görülen en önemli sorunlardan biri de kış mevsiminde yaşanan aşırı sıcaklık düşmeleridir. Sıcaklık düşmeleri zeytinlerin don zararına uğramasına neden olmaktadır. Don zararına uğramış zeytinliklerde sıklıkla kansere bulaşık ağaçlara rastlanmaktadır.

Zeytin ve Zeytinyağının İşlenmesi Aşamasında Görülen Sorunlar

- Zeytin ve zeytinyağı kalitesini etkileyen temel etmenlerin başında zeytin zararlıları ve hasat şekli gelmektedir. Gereken tarımsal mücadelenin yapılmaması sonucu ürünün lekelenmesi ve zarar alması, bunun yanı sıra uygun bir biçimde hasat edilmemesi ve özellikle hasatta sıruk kullanılması gibi ağaca ve ürüne zarar veren yöntemlerin kullanılması ürünün kalitesini önemli ölçüde etkilemektedir. Kaliteyi etkileyen bir diğer olumsuz durum da ürünün işlenmeden önce uzun süre beklemesidir. Hasat sonrası zeytinyağı işleme tesislerine zamanında getirilmeyen ve uygun olmayan kap ve vasıtalarla taşınan zeytinler büyük ölçüde kalite kaybına uğramaktadır. (Ergün ve Zeyrek, 1999;Çırak, 2002)
- Yörede üretilen zeytinin büyük bir kısmının zeytinyağı üretimi için işlenmesine karşılık zeytinyağı işleme tekniklerinin ilkel olması nedeniyle verimlilik ve kalite azalmaktadır. Bu nedenle yeni teknolojilerin geliştirilmesi konusunda girişimcilerin desteklenmesi gerekmektedir.
- Sofralık zeytin işletmeleri genellikle küçük aile tipi işletmelerden oluşmaktadır. Bu işletmelerin büyük bir kısmında teknik ve hijyenik altyapının yeterli olmadığı görülmektedir. Bu işletmelerin büyük bir çoğunluğu işletme ile ilgili yasal zorunlulukları yerine getiremediğinden kayıt dışı olarak faaliyetlerini yürütmektedirler. Bu sorunun çözülebilmesi için işletmelerin teknik ve hijyen koşullarının iyileştirilmesi ve bu konuda kontrol ve denetimlerin ilgili kuruluşlarca etkin bir şekilde yapılması gerekmektedir.

Çanakkale’de Zeytin ve Zeytinyağında Yaşanan Sorunlarının Çözümüne İlişkin TKDK Katkısı

2012 yılından itibaren Çanakkale’de faaliyete geçen Çanakkale İl Koordinatörlüğü, tarımsal ve kırsal alanların sürdürülebilir kalkınmasına katkı sağlayarak ilgili sektörleri Avrupa Birliği standartlarına ulaştırmak için çalışmalarını sürdürüyor. Et, süt, balıkçılık, turizm, el sanatları gibi geniş bir alanda proje karşılığı hibe desteği sağlayan Kurumumuz Çanakkale’nin tarım-sanayi entegrasyonuna katkı sağlamak için yatırımcılar ile buluşuyor. İlçelerde ve köylerde yapmış olduğu tanıtım çalışmaları ile amaçlarını ve desteklerini anlatan kurum çalışanları zeytin ve zeytinyağı üreticilerini de hasat sonrası zararları ve verim düşüklüğünü önlemek amacıyla hibe desteklerinden faydalanmaya davet ediyor.

‘Yerel Ürünler ve Mikro İşletmelerin Geliştirilmesi’ alt tedbiri altında desteklenecek olan projeler için;

Gerçek/tüzel kişiler, mevcut ya da yeni kurulacak mikro işletmeler için 10.000 avrodan 250.000 avroya kadar %50 hibe desteği talep edebiliyor. İnşaat işleri, işleme ve paketlemeye yönelik makine ekipman alımı, fabrika satış mağazası veya tanıtım stantları da dahil, yöresel tarım (gıda ve gıda olmayan) ürünleri ile el sanatlarının tanıtımı ve pazarlanması için ekipman satın alınması Kurumun destek kapsamında yer alıyor.

Kaynaklar

20-21 Nisan 2012 Çanakkale Zeytin Çalıştay Kitapçığı - Çanakkale Yöresi Zeytinciliği ve Sorunları (Yrd. Doç. Dr. N.KALECİ)

<http://abidintatli.com.tr>

ANIMALEXPO 5. ULUSLARARASI HAYVANCILIK TEKNOLOJİLERİ VE SÜT ENDÜSTRİSİ FUARI

Hayvancılık Teknolojileri ve Süt Endüstrisi Fuarı; AGROEXPO EURASIA ile birlikte, 19-22 Eylül 2013 tarihlerinde 5. kez İzmir Uluslararası Fuar Alanında düzenlenecek. Hayvancılık sektörünün sorunlarına dikkat çekmek ve çözüm üretmek amacıyla ilk kez 2009 yılında gerçekleştirilen Animalexpo geçtiğimiz yıl 295 firma ve markanın temsilcilerini bir araya getirmişti. (SB)

AGROTEC' 2013

AGROTEC Uluslararası Tarım ve Tarım Teknolojileri Fuarı'nın 17.'si 12-15 Eylül 2013 tarihleri arasında Ankara Atatürk Kültür Merkezinde gerçekleştirilecek. AGROTEC Tarım Fuarı tarım sektöründe faaliyet gösteren tüm imalatçıları, sektöre ait kurum, kuruluş ve işletmeleri çiftçilerle bir araya getirirken imalatçıların en son sistem ve teknolojiyle ürettikleri makinelerini ve imalatlarını gerek rakiplerine gerekse ziyaretçiye sergilemelerine olanak sağlıyor. Sektörün en eski tarım fuarı olma özelliğine sahip olan AGROTEC geçmiş organizasyonları ile yurtdışında faaliyet gösteren birçok firmaya yurtdışı kapılarını açmış, yurtdışında üretim yapan birçok firmaya da Türkiye'de çalışma imkanı sağlamıştır.

AGROTEC, gerek yurtdışından gerekse yurdun dört bir yanından katılımcıların yer alması ve tarım sektörüyle ilgili her türlü ürünün sergileniyor olması sebebi ile büyük önem taşıyor. (SB)

21.ULUSLARARASI WORLDFOOD İSTANBUL, GIDA ÜRÜNLERİ VE TEKNOLOJİLERİ FUARI

21. Uluslararası Worldfood İstanbul, Gıda Ürünleri ve Teknolojileri Fuarı'nda farklı ülkelerden katılımcılar yer alarak, kendi ülkelerinde öne çıkan ürünleri sergiledi.

CNR Expo'da, Türkiye Gıda ve İçecek Sanayi Dernekleri Federasyonu (TGDF) desteğiyle 5-8 Eylül 2013 tarihlerinde düzenlenen Fuarda, gıda sektörünün lider firmaları bir araya geldi. KOSGEB'in de geniş katılım katkısı sağladığı Fuarda, 550'yi aşkın firma ve 1000'den fazla marka yer alırken, ABD'den Kore'ye, Ekvator'dan Arjantin'e, Brezilya'dan Tayland'a, Bosna Hersek'ten Filistin'e 28 farklı ülkenin tatları sunuldu.

Fuara, Bosna Hersek'ten 7'si stant açarak, 4'ü ziyaretçi olarak toplamda 11 firma katıldı. Bosna Hersek Dış Ticaret Odası'nın destekleriyle katılan firmalar fuarda 99 metrekarelik alanda yer aldı. Bosna Hersek Tarım Bakanının da katıldığı Fuarda, süt ve süt ürünleri, peynir ve bitkisel yağlar ve bunlardan elde edilen sabun gibi farklı sektörlerden birçok ürün sergilendi. (SB)

TARIM VE İNSAN YARIŞMASI

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın Denizbank sponsorluğunda bu yıl beşincisi düzenlenecek 'Tarım ve İnsan' konulu ulusal fotoğraf yarışması başlıyor...

Bu yıl yarışmada, toprağın ve tarımın önemi konusunda sosyal ve bireysel duyarlılığın geliştirilmesi amaçlanıyor. Herkesin katılımına açık olan yarışma 6 farklı kategoride gerçekleşiyor. Başvurular için son tarih 1 Kasım 2013. Seçici kurulda Lami Karahan (Eğitim Yayım ve Yayınlar Dairesi Başkan V.), Doç. Dr. Özgür Yaren (ILEF Ankara Üniversitesi Radyo TV Sinema Bölümü Fotoğrafçılık ve Grafik Anabilim Dalı), Ozan Sağdıç (Devlet Sanatçısı), Coşkun Aral (Uluslararası Savaş Fotoğrafçısı-Belgesel Yapımcısı), Perihan Yücel (Denizbank Kültür ve Sanat Danışmanı) yer alıyor. Yarışma sonuçları 1 Aralık 2013 günü açıklanacak; ödül töreni ise 12 Aralık'ta... (SB)

Detaylı bilgi için: <http://www.tariminsan.com>

KÜNYE

Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Elektronik Bülten Editörleri

Sibel Astarçiođlu Bilginer
Sema Gezer
Müge Altıntaş
Yusuf Duran

Kurumumuz ve elektronik bültenimiz ile ilgili görüşlerinizi bizim ile paylaşmanızdan memnuniyet duyarız. Bize basin@tkdk.gov.tr adresinden ulaşabilirsiniz.

Bültenin tüm hakları, Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı Kırsal Kalkınma Bileşeni (IPARD) programını uygulayan Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'na ait olup sadece kaynak gösterilmek kaydıyla alıntı yapılabilir.

Avrupa Komisyonu bu yayının içeriğinden sorumlu değildir.